

De NBVH en de pioniers in de hypnotherapie 25 jaar NBVH in vogelvlucht

Een gesprek met Kees Reijn

De vereniging bestaat 25 jaar, daarom wordt er een congres georganiseerd. Hoe is het eigenlijk allemaal begonnen? Wie waren de pioniers die de vereniging op de kaart hebben gezet, en die het fundament legden voor het vak zoals we het nu uitoefenen? En hoe is het daarna allemaal verlopen, tot het punt waarop we nu staan? "Bel Kees Reijn maar eens, die kan daar veel over vertellen", aldus het bestuur.

Door Ingrid Mehrtens

Ik ontmoet Kees in een hotel. Er wordt bij hem thuis verbouwd, en zo kunnen we even rustig praten en kan ik hem vragen stellen. "Ik ben niet zo'n schrijver", zegt Kees. Ik heb wel ideeën en meningen, maar ik schrijf het niet op." Kees is in 1994 bij de vereniging gekomen. Eerder mocht niet, want hij zat op het Atma Instituut, en daar werd aangehaakt. Er werd gewerkt met drukpunten als onderdeel van de behandeling. Dus wie van het Atma kwam mocht geen lid worden. In 1994 kwam er een doorbraak en werden Theo Coers en hij lid.

Ik begin met de vraag hoe het allemaal is begonnen. Kees vertelt over tandarts Ates, de ITH, en dat Henk Hoenderdos een heel belangrijke man is geweest in die periode. Hoenderdos kwam in aanraking met hypnose via zijn buurman en goede vriend, de heer Ates. Die was tandtechnicus en hij paste hypnose toe op patiënten. Ates had een cursuslokaal gemaakt in zijn huis en vroeg Hoenderdos of hij mee wilde doen. Ze gingen in 1979 met een groep van zes mensen van start, onder andere een mevrouw van Renthergem. (een ver familielid van Van Renthergem die in Amsterdam een kliniek had opgezet.) Deze lesgroep was de basis van wat later het ITH werd, het Instituut voor Toegepaste Hypnose. Ze leerden over trancefenomenen, hoe je iemand in trance moest brengen, handlevitatie, en veel meer. Een aantal

afgestudeerden van het ITH hadden met elkaar een vereniging voor afgestudeerde hypnotherapeuten gevormd (NGVH). Toen werd vergaderd over de opzet van de NBVH. Met elkaar hebben Henk Hoenderdos, Jan Rademaker, Benny Gelenbrecht, Jos Olgers, Luc Christiaanse en Lucas Derks de vereniging opgericht.

Naar aanleiding van het verhaal van Kees Reijn wil ik wat verder zoeken, en ik pak er de interviews bij die André Fun in 2006/7 maakte voor de Teth, met een aantal van de genoemde pioniers.

Henk Hoenderdos beschrijft, zoals gewoonlijk actief en taakgericht, hoe hij de eerste ontwikkelingen heeft ervaren. Hij vond het een interessante uitdaging, en na de lessen bij Ates is hij blijven doorleren en is een praktijk begonnen. Hij maakte radioprogramma's over hypnotherapie, deed een NLP-opleiding, en stichtte in 1982 zijn eigen opleiding, de SHGV (Stichting voor hypno- gedrags- en verbaaltherapie).

Jan Rademaker was fysiotherapeut in opleiding en maakte kennis met een collega die een cursus volgde bij het ITH. Die had de klassieke hypnose bestudeerd. Dit wilde Rademaker ook weleens meemaken, en hij vond zelf het ondergaan van hypnose een hele goede ervaring. Hij was meer ontspannen en had meer zelfvertrouwen in zijn examens, die allemaal goed zijn gegaan. Hij vond de methode interessant.

Genoemde collega paste hypnose ook toe om pijn te bestrijden bij mensen met ernstige pijnklachten en had goede resultaten. Hij is het daarna ook gaan bestuderen en toepassen. In 1984 bood de heer Ates het ITH te koop aan en Jan Rademaker is daar ingestapt. Daar is de NAP in Amsterdam (Nederlandse Academie voor Psychotherapie) uit voortgekomen. Rademaker breidde de korte hypnosecursus uit via een 2-jarige algemene hypnosecursus tot volwaardige 3 en 4-jarige opleidingen en trainingen.

Hij vertelt in zijn interview dat eerst het NGVH (Nederlands genootschap voor hypnotherapie) bestond waar hij een van de oprichters van was. Dit is samen gegaan met de VETH (vereniging van

educatieve en therapeutische hypnose). Hieruit is in 1992 de NBVH ontstaan. Hij nam deel aan de werkgroep die het beroepsprofiel en de definities beschreef. (De TETH is een erfenis uit de tijd van de VETH, nummer 1, jaargang 1, verscheen in maart 1985.)

Jos Olgers, een andere belangrijke pionier van ons vak, zat in de 70-er jaren op de Sociale Academie in Amsterdam. Rond het rode bolwerk, zoals hij het noemt, waar men flink werkte aan zichzelf, met veel aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. De docent psychologie vertelde op gegeven moment dat er binnen therapie ook nog zoiets bestond als hypnotherapie. Dat je met hypnose veel kunt doen, en dat het een geweldige manier is om met mensen en met problemen te werken. Dit wekte zijn interesse, en later toen Jos in aanraking kwam met een boekje over zelfhypnose ging hij het toepassen op zichzelf. Ook op zijn partner, waarmee hij een beetje begon te experimenteren. Hij raakte steeds meer geboeid. Hij deed een cursus bij de heer Hanssen, die hem verder verwees naar een van de eerste opleidingen in Nederland, de Seth, opgericht in 1983. Na in de staf bij het Atma Instituut te hebben gewerkt richtte hij de eigen opleiding Trance-Art op.

Actief sinds 1978 ziet de SETH (stichting educatieve en therapeutische hypnose) in 1983 formeel het levenslicht. Tandarts Van Bommel richt midden jaren 80 de NVTH (Nederlandse vereniging voor toegepaste hypnose) op. Dit is in het begin zowel een beroepsvereniging als een opleidingsinstituut. Eind jaren 90 stappen de leden over naar de NBVH. De NVTH concentreert zich sindsdien helemaal op opleidingen.

In 1990 beginnen oud-docenten van het toenmalige ITH in Hoofddorp het instituut Hypnoconsult, dat later wordt omgedoopt tot BGL&partners. Ook in 1990 start in Amersfoort het Atma Instituut, met voornamelijk reïncarnatietherapie. In 1999 en 1998 volgen nog

de opleidingen TranceArt (Den Haag) en Academie Hypnos (Bussum).

Ik vind het bepaald boeiend dat de pioniers van weleer in feite allen een opleiding hebben opgericht, en ook dat er nog steeds veel merkbaar is van het oude vuur waarmee ze zich in dit vak hebben verdiept. Ik merk datzelfde vuur bij Kees Reijn, die een krachtige pleitbezorger is van het verbreiden van het begrip hypnose. Hij zou een platform willen vormen met iedereen die zich met hypnose bezig houdt in Nederland. Met mensen die dat op therapeutische wijze toepassen maar ook met mensen die dat op een andere manier doen. "Het gaat om het inbedden van het begrip hypnose in het hoofd van de mensen."

Daar kijk ik van op en vraag me af of ik het verkeerd begrepen heb. Dan gaat Kees pas echt beginnen, en hij noemt ineens

heel veel zaken op waaruit mij duidelijk wordt dat hij eigenlijk een onderscheid maakt tussen het therapeutschap en het toepassen van hypnose. Hij vindt het niet kloppen dat wij ons willen opstellen als de enige ware kerk, als de echte erkende hypnotherapeuten.

"Dat geldt wel voor het therapeutschap, maar niet voor het gebruik van hypnose. Er zijn anderen die op een goede manier de hypnose kunnen toepassen, zelfs na opleiding van een week of van een weekend. En gaat het dan om de vergoeding of om het vak?

Als jij de naam en ideeën van hypnose kunt neerzetten, daarmee een bepaald effect kunt bereiken, als je de hypnose uit de wat zweverige sfeer wilt houden, waarom zou dat dan niet mogen? Ik heb het dus echt over het begrip hypnose, niet over het uitoefenen van een beroep.

De belangen van de NBVH nemen steeds meer af. Er zijn wel allemaal meningen,

YOU USE HYPNOSIS NOT AS A CURE BUT AS A MEANS OF ESTABLISHING A FAVOURABLE CLIMATE IN WHICH TO LEARN (Milton H. Erickson)

Hypnotherapie is een vorm van psychotherapie waarbij hypnose wordt gebruikt. Hypnose is al eeuwenlang bekend als mogelijkheid om direct het onderbewuste te bereiken en daar veranderingen tot stand te brengen. Vanzelfsprekend zijn er tussen 1784 - toen Puységur voor het eerst hypnose toepaste - en dit moment veel ontwikkelingen op het gebied van hypnotherapie geweest. Met name de methoden van Milton Erickson hadden een grote invloed, denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van NLP. Hypnotherapie kent nu een uitgebreid scala aan therapeutische methoden en technieken zoals regressie, reïncarnatie, NLP, EFT, EMDR, imaginatie, autogene training en zelfhypnose.

De hypnotherapeut richt de aandacht van de cliënt en brengt deze op die manier in een hypnotische trance. Dit is een bewustzijnsstoestand waarbij de cliënt enerzijds zichzelf geheel bewust is, en anderzijds open staat voor suggesties. In hypnose kunnen ook andere trancefenomenen worden ervaren. Deze trancefenomenen worden gebruikt om mentale, emotionele en/of fysieke problemen op te lossen. Uitgangspunt van de therapie is de wisselwerking tussen geest en lichaam van de cliënt. Daarbij maakt de hypnotherapeut gebruik van de zelfherstellende vermogens die in ieder mens van nature al aanwezig zijn. (bron: alternatieve geneeswijzen-overzicht)

Foto: Aty van Ooijen

maar als er vanuit de RBCZ een bepaalde eis wordt gesteld gaan ze daarop in."

Ik ben enigszins verbluft door deze zienswijze. Ik realiseer mij dat ik ook Jos Olgers en Henk Hoenderdos dergelijke woorden heb horen spreken. 'Het gaat gewoon helemaal niet meer over hypnose; het gaat niet meer over hypnotherapie; wat is de toekomst van de hypnose; wat is de visie over het toepassen van hypnose.' Ineens begrijp ik wat ze eigenlijk bedoelen. De pioniers van het vak zijn natuurlijk allen vanuit de technieken begonnen, en zien de hele reeks van therapeutische vaardigheden als belangrijke toevoeging, maar zij zien de hypnose nog steeds als methodiek die op zichzelf staat, en dat willen ze behouden en uitdragen.

Ik begin met Kees uit te leggen hoe ik het zie, hoe ik het ben gaan zien gedurende de 16 jaar lesgeven aan een hypnotherapieopleiding. Er was enorme behoefte aan erkenning. Dat begon met de Consumentenbond indertijd, en het in aanmerking komen voor vergoeding was gebaseerd op de ontwikkeling van therapeutische

kwaliteiten. Niet vakinhoudelijk dus. Veel mensen begrijpen dat niet. Vanuit de NBVH hebben wij het beroepsprofiel, en vanuit de koepel RBCZ komt een beroepscompetentieprofiel. Dit geldt voor het hele veld van complementaire therapeuten en gaat over het therapeutisch handelen. Met dat soort kwalificaties hebben we te maken en dit is een weg die gekozen is. Als je de erkenning wilt dan krijg je eisen op je bord. Dat gaat niet over meningen.

Kees: "Ik vind dat er een verbreding nodig is. Al die mensen die op die andere scholen zitten, waar er inmiddels toch verschillende van zijn in Nederland, dat zou je moeten benutten, niet willen keren." Ik antwoord dat dat niet kan omdat het geen therapeuten zijn. En het gebruik van de naam hypnose, mensen gaan daar dus heel verschillend mee om. Het betekent vaak een andere achtergrond.

Kees: "Er moet altijd iemand zijn die ergens mee begint."

Ik: "Dus jij ziet echt de hypnose als de kern van de zaak?"

Kees: "Nee, er zijn twee gedeelten. Een deel hypnose, trance; en een deel therapeutschap. Degenen die lid zijn van onze club moeten daarin natuurlijk meegaan. Maar hypnose moet je als begrip kunnen installeren in het bewustzijn van de mensen, zodat het voor meer mensen aanvaardbaar zal zijn. Het eerste deel hoort bij de NBVH, het tweede deel zal je bij de RBCZ aangereikt moeten krijgen. De taak om hypnose meer bekend te maken onder de mensen in Nederland blijft dus totaal liggen. We zijn zo bezig met de eisen, de richtlijnen en scholing et cetera. Als je als therapeut erkend wilt zijn hoeft je niet per sé bij de NBVH aan te sluiten. Maar het onderscheidende is nu juist dat wij werken met hypnose, met hypnotherapie. Natuurlijk zijn de regels voor bijscholing en intervisie belangrijk, dat is puur vakinhoudelijk. Nee, dat vakinhoudelijke blijft niet liggen, want op basis daarvan krijg je je licentie. Maar in hoeverre staat de bijscholing nou in relatie tot hypnose en trance, er zijn niet veel aanvullende scholingen specifiek op het hypnotische gedeelte. En als je geen contact zoekt met die an-

CHANGE WILL LEAD TO INSIGHT FAR MORE OFTEN THAN INSIGHT WILL LEAD TO CHANGE (Milton H. Erickson)

dere wereld (van de hypnotiseurs) kun je er niets mee doen.”

Ik benoem dat er inmiddels kruisbestuivingen zijn, en dat er ook workshops gevolgd worden bij de hypnotiseurs. We gaan er dan van uit dat mensen zelf de ethische voorwaarden in het oog houden. En dat we er toch moeite mee blijven houden dat die andere werkwijze heel invullend en dwingend is.

Kees: “Daar verander je nooit iets aan als je er afstand van blijft houden.”

Ik: “En als mensen leren hypnotiseren in een weekend?”

Kees: “Hoe meer er over hypnose en trance wordt gepraat, hoe meer het in de hoofden van de mensen komt.”

Ik: “Ja, jij zegt eigenlijk, het doel heiligt de middelen. Zo van, als er maar over gesproken wordt. Jij noemt de hypnose als iets wat aan de man gebracht moet worden. Ik zie ons als zorgverlener.”

Kees: “Maar dat is al duidelijk, dat blijkt uit het feit dat we vergoed worden. Dat komt tot stand door onze studie, de diploma's, de regels et cetera. Maar de andere kant is de basis waarop mensen kiezen voor hypnotherapie. Dat bereik je door mensen te leren denken of ervan bewust te maken dat hypnotherapie op een andere manier werkt en iets anders voor je kan doen dan andere therapieën. Dat dat aankomt in de hoofden van de mensen. Ik denk dat er meer begrip ontstaat door te begrijpen waar het over gaat. Mijn streven is dat mensen, op verjaardagen bijvoorbeeld, over hypnotherapie gaan praten. Zonder lachen, gewoon zoals ze over de tandarts praten.

Ik: “Maar bijvoorbeeld bij toneelhypnose, mensen zien dan toch dat het niet iets is wat je beter maakt?”

Kees: “Waarom niet, als iemand bijvoorbeeld bang voor spinnen is en na de uitzending niet meer?

Daar moet veel meer aan gebeuren, dat de leden beter het vak vertegenwoordigen.”

Hier moet ik allemaal nog maar eens goed over nadenken, want ik merk wel dat ik wat Kees zegt niet zonder meer opzij kan schuiven. En ik ben zelf ook geen voorstander van het steeds wijder verbreide werken volgens protocollen en het klachtgericht werken. De basis van het vak ligt wat mij betreft in afstemmen en volgen, werken met wat er is. Daarover zijn Kees en ik het trouwens roerend eens.

Lezend in de interviews met de pioniers zie ik een soortgelijke toekomstvisie naar voren komen. De heren komen in 2007 over het algemeen nogal streng over als het gaat over de verwachtingen aan de NBVH. Maar dat zie ik ook als een compliment, het toont het belang en de kracht van vertegenwoordiging.

Van Henk Hoenderdos moesten we vol aan de bak met z'n allen en ophouden met zeuren. “We moeten aantonen dat hypnotherapie werkt. Er is zoveel goeds te vinden in de hypnotherapie, dat het me boos maakt dat de therapeuten het zo laten liggen.”

Jan Rademaker zei het triest te vinden dat veel hypnotherapeuten zich vaak niet meer zo noemen maar allerlei andere benamingen verzinnen. Hij stelt verder dat trance en imaginatie de twee kern-ingrediënten zijn van iedere therapeutische stroming waarin je verandering teweeg wilt brengen.

Jos Olgers benoemde het *bewust* gebruik maken van trance als hypno-

therapie. Er zijn vele technieken die *per ongeluk* gebruik maken van trancefenomenen of trance, maar dat vindt Olgers geen hypnotherapie. Daar ligt een grens. Hij spreekt de wens uit dat verschillende stromingen naast elkaar kunnen blijven bestaan en het onderwijs niet door een overmaat aan regelgeving onbetaalbaar en onuitvoerbaar gaat worden. “Als alle opleidingen hetzelfde lespakket zouden moeten geven is dat de dood van de groei in het vak. En als iets niet meer kan groeien houdt het op te bestaan.”

De genoemde pioniers en Kees Reijn zijn allen nog werkzaam als hypnotherapeut en/ of docent. Ook enkele andere pioniers uit de begintijd houden nog steeds praktijk.

Sinds 2007, de tijd van de interviews, is er opnieuw veel veranderd, het pad der veranderingen loopt gestaag door. De PsBK is erbij gekomen, de eisen zijn verder verscherpt.

Het zorgstelsel is veranderd, de vergoedingen zijn veranderd en de invloed van de verzekeraars is groot op dit moment. De contacten met de koepel RBCZ worden daardoor hechter.

Misschien krijgt Kees Reijn gelijk, en moeten we dit alles zien als tweeledig. Enerzijds alles wat de ontwikkeling van het therapeuschap aangaat, en anderzijds het uitdragen van de waarde, de meerwaarde van toepassing van hypnose en hypnotherapie. De pioniers zijn het vast met hem eens.

De tijd zal het leren.

Ingrid Mehrtens is musicus, psycholoog en hypnotherapeut. Zij is docente psychologie en hypnotherapie. Sinds 2009 verzorgt zij PR en communicatie bij de NBVH. Zij is therapeut en supervisor in eigen praktijk te Naarden.